

ordninger er den samme som dette Forslag: ved visse Omfordelinger af Jorden skal der bestaaende betinges en Udlæggelse af Jord, hvorpaa man kan føde en Ko. Det er den Tanke, vore store Bondevenner have givet Slægten i Arv, men som Slægten endnu ikke helt har forstaaet at opfage. Man har laagt det hele paa Hylben. De gældende Forordninger ere ad administrativt Vej satte ud af Kraft, saa at der ikke er nogen Regel, der kan siges at gælde som ubetinget bindende. Alt er overladt til Bevilling, og med Hensyn til Bevillinger er der intet andet ubetinget tilbage end det bestemte Paalæg om, at en saadan Bevilling skal løses, jeg tror, det er 29 Kr., Bevillingen koster. Men om selve Bevillingen maa gives eller ikke gives, er der næsten ingen Regel for. Den ærede forrige Taler kom ind paa at omtale, at man slog sig til Ko med eller argumenterede ud fra de mange ny opstaaede Huslodder, Huse med Jord, som det er en Kendsgerning ere komne til Stede. Men fordi et Hus har Hartkorn, er det ikke derfor sagt, at det er et Hus med Jord, i alt Fald behøver det kun at være et meget lille Jordstykke. Er der imidlertid Hartkorn, regnes det ikke med til de jordløse Huse, og Spørgsmaalet er da ogsaa, naar man betragter Sagen saaledes: Hvilke Husmandsbrug stige mest i Antal, enten Huse med Jord eller de Huse, hvortil der saa godt som ingen Jord er? Der er det da utvivlsomt, hvad ogsaa det ærede Medlem godtgjorde, at Huse med et meget lavt Hartkorn ere i Flertal og i betydelig Stigen. Men ogsaa med Hensyn til de Huse, hvortil der hører Jord, er det et Spørgsmaal, om det virkelig er Landarbejderne, der komme i Besiddelse af dem. Det er almindelig bekendt, at Haandværksstanden paa Landet er mere velstueret end den almindelige Landarbejder, og da Trangen til Jord er lige saa stor hos den ene som hos den anden Klasse af disse Smaafolk paa Landet, er det en Selvfølge, at de, der have bedre Raad, sætte sig i Besiddelse af passende Jordstykker, naar saadanne ere til at faa. Men denne Jord, der saaledes gaar over til Landhaandværkerne, kommer altsaa ikke Landbrugets Arbejdskraft til gode. Jeg maa tillige gøre opmærksom paa et Forhold, der er til Stede ved de ny opstaaede Smaalodder paa Landet, og det er det, at mangen Bonde paa Grund af Vanskelighederne ved at faa Arbejdskraft, foretrækker at stille sig ved Gaarden efter at have sikret sig et lille Jordstykke med dertil hørende Bolig, hvor han saa kan erhverve sig sit Udkomme af Jorden i Forbindelse med Udbyttet af den

større eller mindre Kapital, han er i Besiddelse af. Derved undgaar han de mange Ulemper, som det fører med sig at have en stor Bondegård at drive. Men en saadan Mand kan heller ikke regnes med til Jorden for Arbejdskraften til Landbruget. Man kan altsaa ikke uden videre regne med den store Stigning i Antallet af Huse paa Landet. Man maa tværtimod efter min Mening være varsom med at regne med denne Forøgelse. Endelig maa ogsaa tages i Betragtning, at Landbrugets intensive Drift fører med sig, at der fordres mere Arbejdskraft end før, saa at Stigningen i Husenes Antal næppe kan siges at staa i passende Forhold til den Mangel paa Arbejdskraft, som der klages over.

Naar nu en Landbokommission skal nedsættes, forekommer det mig, at dens Opgave først maa være at klare Reglerne for Jordens Omfordeling mere og mere, saa at disse Regler kunne faa en fastere Affattelse i Lovgivningen; thi som det nu er, findes der ikke faste Regler, og det maa der til efter min Mening i alle Udstykningsforhold. Men dernæst maa det være Kommissionens Sag at lægge en Plan for Tilvejebringelsen af Huslodder. Jeg siger en „Plan“, fordi der ikke godt kan have et bestemt Lovbud til Ordningen af dette Anliggende. Der gør sig mange forskellige Forhold gældende i de forskellige Provinser, som maa tages i Betragtning, og Ordningen maa lempes efter disse Forhold og efter de Personer, som findes i de forskellige Provinser eller Landkredse. Maa ske det bør ske ved Hjælp af lokale Komiteer, sammensatte af dygtige varmtfølende Mænd, som ville bære denne Sag oppe. Og der maa gives disse Mænd en udstrakt Myndighed, saa at de efter at have overvejet Sagen kunne løse den paa den Maade, som passer bedst til Forholdene paa det Sted, hvor de virke. Der maa her gaas frem ad forskellige Veje for at naa til Maalet, og i det væsentlige maa det komme til at bero paa det personlige Kendskab til de stedlige Forhold, hvilken Maade man søger at løse Opgaven paa. Man maa være forberedt paa, at Løsningen af Spørgsmaalet vil koste Penge og mange Penge. Det er noget, man kan sige sig selv, og det maa ogsaa være Kommissionens Opgave at vise de Veje, ad hvilke disse Penge skulle staves til Veje. I Tyskland greb man for 2—3 Aar siden Spørgsmaalet an og bevilgede lige straks 100 Millioner Kr. for at staffe saadanne særskilte Landbrug til Stede. Det var ved Udvisningerne i Polen og ved Koloniseringen der. Men nogen Tid efter anvendte man et mangedobbelt Beløb til den samme